

ПРАВОВА КУЛЬТУРА ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ЕЛЕМЕНТ ПОБУДОВИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Written by ЛИСАК ВІКТОРІЯ РУСЛАНІВНА, студентка юридичного факультету Тернопільського національного економічного університету (м.Тернопіль)
Thursday, 30 May 2019 08:42

Побудову правової держави та громадянського суспільства визначено як стратегічні завдання у платформах і програмах переважної більшості політичних течій і партій в Україні. Необхідність створення такої держави та суспільства породжує важливість формування правової культури всіх суб'єктів суспільних відносин. Адже правова культура є відображенням рівня розвитку правосвідомості в суспільстві, системи права і законодавства, юридичної практики та правової науки. Об'єктом дослідження є правова культура як система правових цінностей, вмінь і навичок, які проявляються в правомірній поведінці суб'єктів правовідносин.

Предметом наукової розвідки є характеристика правової культури та визначення її впливу на стан законності та правопорядку в сучасному українському суспільстві. Метою статті є аналіз і висвітлення значимості правової культури в процесі становлення правової держави.

Дослідженням правової культури займалися такі науковці: С.С. Алексеєв, Л.М. Герасіна, О.В. Зайчук, М.В. Кравчук, Ю.І. Крилова, Н.М. Оніщенко, Ю.М. Оборотов, О.Р. Ратінов, І.В.Осика, М.І. Панов, В.М. Кудрявцев, О.В. Макарова Г.О. Мурашин, О.В. Сахаров, О.Ф. Скакун та інші. Правова культура є невід'ємною складовою правової держави. Високий рівень правової культури суспільства є однією з важливих ознак громадянського суспільства і в першу чергу правової держави, яка заснована передусім на принципах верховенства права і правового закону, поваги до основних прав і свобод людини й громадянина.

На думку О.Ф. Скакун правова культура є різновидом і невід'ємною частиною загальної культури суспільства. Правова культура становить систему духовних і матеріальних цінностей у правовій сфері, збережених, накопичених та розвинених суспільством завдяки постійному вдосконаленню заходів інформаційного, просвітницько-освітнього характеру з урахуванням загальнолюдських правових цінностей. Вчена стверджує, що кожне суспільство виробляє свою модель правової культури, стан розвитку якої визначає якість правової системи суспільства [1, с. 648].

Відомі вчені О.В. Сахаров та О.Р. Ратінов розуміють правову культуру як таку, що справляє організаційно-регулятивний вплив на забезпечення соціально-позитивної поведінки. Вона попереджує негативні прояви при вирішенні соціальних завдань будь-якої сфери і будь-якого рівня життя суспільства. Науковці переконані, що низький рівень правової культури призводить до девальвації режиму законності [2, с. 106].

Згідно з поглядами М. В. Кравчука правова культура є системою правових цінностей, що відповідають рівню досягнутого суспільством правового процесу і відбивають у правовій формі стан свободи особи та інші соціальні цінності. Науковець акцентує увагу на тому, що правова культура – це глибоке знання і розуміння права, свідоме виконання його вимог [3, с. 306].

У статті 1 Конституції України зазначено, що Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою [4]. Основним чинником функціонування такої держави є формування якісно нового рівня правової культури громадян. Без високого рівня правосвідомості кожного окремого громадянина України реалізація цілей, проголошених Конституцією, є неможливою. Саме тому правова культура є засадничим компонентом у процесі державотворення, вона сприяє становленню правової системи та громадянського суспільства в державі, адже лише на основі високорозвинутого громадянського суспільства та верховенства права можливо побудувати справжню демократичну державу із правосвідомим населенням [5, с. 105].

ПРАВОВА КУЛЬТУРА ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ЕЛЕМЕНТ ПОБУДОВИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Written by ЛИСАК ВІКТОРІЯ РУСЛАНІВНА, студентка юридичного факультету Тернопільського національного економічного університету (м.Тернопіль)

Thursday, 30 May 2019 08:42

За твердженням М. Кравчука правова культура передбачає високу якість правотворчого процесу, реалізації права; достатній рівень правового мислення і психологічного сприйняття правової реальності; усвідомлення специфічних способів правової діяльності правоохоронних органів; результатів реалізації вимог законності у вигляді стійкого і стабільного правопорядку [3, с. 306]

У структурі правової культури виділяють повсякденний, професійний і теоретичний рівні правової культури. Правова культура у повсякденному житті характеризується неглибоким, поверхневим відображенням правових явищ, що не дозволяють правильно обмірковувати й оцінити всі сторони правової практики. Водночас повсякденна правова культура сприяє дотриманню вимог правових норм, більш повному перетворенню їх в життя [6, с. 168].

Професійна правова культура притаманна особам з високими знаннями права в конкретній галузі професійної діяльності. Теоретична правова культура є відображенням більш високого рівня знань правових явищ вченими-правознавцями. Теоретична правова культура виступає безпосереднім джерелом права. Вона відіграє найважливішу роль як в правотворчості, так і в реалізації права [6, с. 168-169].

Можна зробити висновок, що побудова правової держави без правової культури громадян є неможливою. Правова культура – це частина культури суспільства як історично сформованої системи загальнолюдських духовно-моральних цінностей, відповідно до яких формується законослухняний спосіб життя і здійснюється правове регулювання суспільних відносин, що встановлюють режим правопорядку у країні. Підвищення рівня правової культури суспільства, в свою чергу, вимагає підвищення рівня та якості організації правового виховання, яке здійснюється шляхом навчання, пропаганди, агітації та самовиховання. Саме правова культура та правове виховання населення є соціальною гарантією дії верховенства правового закону в суспільстві.

Список використаних джерел: 1. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник. Київ: Правова єдність, 2010. 525 с. 2. Сахаров А.В., Ратинов А.Р. Теоретические основы предупреждения преступности. Москва: Знание, 1977. 187 с. 3. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 3-є вид., змін. й доп. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 524 с. 4. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k96-рв> (дата звернення: 19.05.19). 5. Макарова О.В., Крилова Ю.І. Проблеми формування правової культури в українському суспільстві.

Право

. 2015. №30. С. 105.

6. Герасіна Л.М., Панов М.І. Соціологія права: підручник. Київ, 2003. 294 с. {jcomments on}